

Pilar Miranda Elortza

*Astigarraga,
Gipuzkoa
(1938)*

Aurkibidea

Biografia

Astigarragako Laatxa baserrian jaioa. Aita bertakoa zuen eta ama Hernaniko Ereñozukoa. Bost ahizpa ziren etxean eta bera zen txikiena. Gaztetan, Oialumera dantzara buelta dezente egindakoa omen da. Gizona izango zena ezagutu zuen Hernanin, eta haren etxera ezkondu zen Lizartzara. Astigarragarekin alderatuz gero, oso desberdina omen zen garai hartako Lizartza, baina gustuko tokian ez omen da aldaparik.

Zintak

ATG-028

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2010-11-24
- **Iraupena:** 64 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Lizeaga, Irati

Pasarteak

1. Lehenengo eta bigarren jaunartzea

- **Erref:** ATG-028/002
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:02:20. **Bukatu:** 00:04:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Lehenengo jaunartzerako baino, bigarren jaunartzerako prestatzen ziren umetan, dotrika ikasiz. Apaiza gogorra zela oroitzen du Pilarrek, zigortu egiten zituztela.

2. Etxean emakume mordoa

- **Erref:** ATG-028/004
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:05:51. **Bukatu:** 00:07:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Garrantzitsua zen emakumeentzat laboreak ikastea, baina etxean lan handia zutenez horretan ematen zuten denbora Pilarrek eta ahizpek. Batzuk zerbitzatzaera joan ziren lanera, etxetik kanpo.

3. Gerezi bilketa zuhaitz gainean

- **Erref:** ATG-028/006
- **Iraupena:** 0:03:41. **Hasi:** 00:08:53. **Bukatu:** 00:12:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Barazkiak eta esnea saltzen zituzten. Gerezi asko saltzen zituzten. Zuhaitz gainean pasatzen zuten eguna gerezi bilketan.

4. Krabelinak saldu

- **Erref:** ATG-028/008
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:14:03. **Bukatu:** 00:17:07

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Etxean krabelinak zituzten, eta saldu egiten zituzten barazkiak bezalaxe.

5. Krabelinen landaketa

- **Erref:** ATG-028/009
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:17:07. **Bukatu:** 00:19:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera

Laburpena:

Krabelinak nola landatzen zituzten azaltzen du Pilarrek pasarte honetan.

6. Ergobiako eskola

- **Erref:** ATG-028/011
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:21:49. **Bukatu:** 00:24:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Ergobian eskola txiki bat zen, nahasturik joaten ziren bertara ikastera neska-mutilak. Liburu bakarrarekin egiten zuten dena. Maistraren ondoan belauniko jarri behar izaten zuten askotan, bestetan erregelarekin jotzen zien eskumuturretan.

7. Eskolan euskaraz

- **Erref:** ATG-028/012
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:24:00. **Bukatu:** 00:27:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolan nagisiki euskaraz egiten zuten, bai ikasleen artean eta bai irakaslearekin ere. Ariketak gaztelaniaz zirenean, hauek ulertzeko arazoak izaten ohi zituzten.

8. Mutilak gaueskolara

- **Erref:** ATG-028/013
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:27:30. **Bukatu:** 00:29:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:

Mutilek euren formakuntza gau-eskolen bitartez osaten zuten, neskek, ordea, ez. Eskolaren garrantzia lehen eta gaur egun ez da berdina izan.

9. Umetako jolasak

- **Erref:** ATG-028/014
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:29:05. **Bukatu:** 00:31:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Umetan igandero jolasean ibiltzen ziren. Inguruko baserrietako umeak elkartzen ziren, neska zein mutil, elkarrekin jolasteko. Askotan, jostailu moduan, arbiburua erabiltzen zuten.

10. Arropa errekan garbitzen zuten

- **Erref:** ATG-028/016
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:32:11. **Bukatu:** 00:34:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Etxean urik ez zuten, eta iturrira joaten ziren ur bila. Arropa ere errekan garbitzen zuten, buru gainean eramanda.

11. Eguraldia asko aldatu da

- **Erref:** ATG-028/017
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:34:02. **Bukatu:** 00:35:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Garai batean orain baino hotz eta bero handiagoa egiten zuela oroitzen du Pilarrek.

12. Txori-harrapaketa

- **Erref:** ATG-028/018
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:35:02. **Bukatu:** 00:36:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Natura » Fauna » Hegaztiak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Eguraldi ona zenean, txorriak harrapatzen ibili ohi ziren, ondoren jateko.

13. Soinekoa jantzita, festara

- **Erref:** ATG-028/019
- **Iraupena:** 0:03:51. **Hasi:** 00:36:54. **Bukatu:** 00:40:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea

Laburpena:

Koxkorragoak zirenean, soineko polita jantzi eta jaietara joaten ziren igande arratsaldetan. Prestatzen bazen ere, makillatzeko ohiturarik ez zuen Pilarrek.

14. Ile kizkurra zen erakargarriena

- **Erref:** ATG-028/020
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:40:45. **Bukatu:** 00:42:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea

Laburpena:

Garai hartan erakargarriena ile kizkurra zenez, dantzara joan aurretik ilea erruz apaintzen zuten.

15. Estereotipo ideala

- **Erref:** ATG-028/021
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:42:13. **Bukatu:** 00:44:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Apaintzea

Laburpena:

Neska erakargarrienak sendoak izan ohi ziren, eta ez gaur egungo argaltasuna. Indarra zuten neskak ziren ederrenak.

16. Daltzatic buelta iluntzean

- **Erref:** ATG-028/022
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:44:00. **Bukatu:** 00:45:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Inguruko herrietara joaten zen Pilar dantzatzera, eta iluntzen hasten zenerako dantzatic alde egiten zuen, etxerantz.

17. Astigarragatik Lizartzara

- **Erref:** ATG-028/023
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:45:44. **Bukatu:** 00:47:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Pentsamoldean itxiagoak zirela sentitu zuen Pilarrek Lizartzan. Bertako bizimodua nola izan zuen azaltzen du pasarte honetan.

18. Ahizpa eta Pilar familia berera ezkondu

- **Erref:** ATG-028/024
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:47:58. **Bukatu:** 00:51:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Bere gizona obretan aritzen zen lanean, eta festatokian ezagutu zuten elkar. Pilar eta bere ahizpa bat haietako birekin ezkondu ziren.

19. Etxeko arreo

- **Erref:** ATG-028/025
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:51:50. **Bukatu:** 00:53:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:

Ezkundu ondoren arrea egin eta ikusgai egoten zen etxeetan, askariarekin batera.

20. Betirako ezkontuta

- **Erref:** ATG-028/026
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:53:07. **Bukatu:** 00:55:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Behin ezkontutakoan, luzarorako izaten zen, ez zen banantzeko edo dibortziazteko ohiturarik.

21. Lizartza vs. Astigarraga

- **Erref:** ATG-028/027
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:55:31. **Bukatu:** 00:58:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Lizartzako bizitza desberdina zen, lan gehiago, umeak izatearen ardurak etorri ziren... Giroaren aldetik, tradizioaren eta garai berrien arteko talka bizi zen bertan.

22. Beste herrietako jaiak

- **Erref:** ATG-028/028
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:58:28. **Bukatu:** 00:59:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:**23. Astigarragako hizkera**

- **Erref:** ATG-028/029

- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:59:45. **Bukatu:** 01:02:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

<p>Lizartzan erraz nabaritzen dioten Pilarri bertakoa ez zela, euskaragatik.</p>

Miranda Elortza, Pilar | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-02-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com